2026-10-12

Klimat- och näringslivsdepartementet

Business Swedens remissvar över SOU 2026:32 Att säga ja! Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner (KN2026/01343)

Sammanfattning

Business Sweden delar utredningens syn på:

- Det stora intresset för Sverige vad gäller företagsetableringar och företagsexpansioner.
- Att staten kan göra mer för att underlätta kommuners mottagande av större företags etableringar och expansioner och att kommuner ofta möter ett flertal större utmaningar i samband med sådana processer.
- Behovet av en permanent statlig funktion för att förbättra statens stöd och rådgivning till kommuner som vill attrahera och ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner som är viktiga för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning. Detta inkluderar både den allmänna och specifika rådgivningsfunktionen som beskrivs i utredningen.

Business Sweden tillstyrker utredningens förslag att det inrättas en statlig permanent rådgivningsfunktion.

Business Sweden tillstyrker förslaget att Business Sweden ges ansvar för den specifika rådgivningen.

Business Sweden tillstyrker även förslaget om allmän rådgivning, med den ändringen att ansvaret för denna fördelas mellan Business Sweden och Tillväxtverket utifrån respektive organisations uppdrag och kompetens. Business Sweden bör ansvara för de delar som rör investeringsfrämjande och Tillväxtverket för de delar som rör kommuners och regioners mottagande och samhällsomvandling. Samverkan mellan organisationerna bör formaliseras.

Den specifika rådgivningen bör finansieras genom ett långsiktigt tillskott och inte genom omfördelning av befintliga medel för investeringsfrämjande.

Business Sweden anser att den statliga samordningen behöver stärkas. Kriterierna för den specifika rådgivningen bör tas fram i samråd med berörda aktörer och bygga på en samlad bedömning av investeringens strategiska värde för Sverige och behovet av samordnade offentliga insatser.

Business Sweden tillstyrker förslaget om en incitamentspeng och anser att den bör kunna användas för nödvändiga förberedelser före företagets slutliga investeringsbeslut.

5.2 Frågor kring investeringsfrämjande

Business Sweden instämmer i bedömningen att det investeringsfrämjande arbetet på lokal och regional nivå behöver stärkas med en ökad samordning på nationell nivå mellan berörda aktörer med tydligt ansvar. Business Sweden anser vidare att statens stöd till berörda kommuner som arbetar med möjliggörandet av större etableringar och expansioner behöver vara sammanhållet, långsiktigt och förstärka befintliga uppdrag och strukturer.

Kommunens och regionens förmåga att hållbart kunna verka för större etableringar och expansioner är en vital del av Sveriges samlade erbjudande när ett företag utvärderar en lokalisering för en etablering eller expansion. Behovet av insatser fortsätter sedan när beslutet är taget och satsningen ska implementeras. Detta för att maximera nyttan för företaget, kommunen, regionen och Sverige.

Business Sweden har genom det statliga investeringsfrämjandet regeringens uppdrag att leda, koordinera och stödja insatser nationellt, regionalt och kommunalt för att möjliggöra större etableringar och expansioner och att bidra till att lösa investeringshinder. Det är ett uppdrag i samverkan som har ytterligare ökat i betydelse för

att hålla Sverige konkurrenskraftigt och öka motståndskraften i viktiga industriella värdekedjor i takt med en ökad internationell konkurrens om etableringar och expansioner.

Business Sweden, regionala investeringsfrämjande organisationer och andra berörda aktörer kommunalt, regionalt och nationellt hanterar i dag investeringsärenden i nära samverkan. Regionala investeringsfrämjande organisationer har nära kontakt med kommunerna och samordnar insatser i respektive län och geografi. Business Sweden ser ett fortsatt behov av att förstärka den strukturen för att öka Sveriges förutsättningar att attrahera företagsetableringar och expansioner.

Finansiering, resurser och mognad varierar dock mellan regionerna, och samarbetet täcker inte alla regioner. Business Sweden ser ett fortsatt behov av att förstärka strukturen för att öka Sveriges förutsättningar att attrahera företagsetableringar och expansioner.

5.3.1 Statlig rådgivningsfunktion

Permanent funktion

Business Sweden tillstyrker förslaget.

Business Swedens erfarenheter från det statliga investeringsfrämjande uppdraget, däribland regeringsuppdraget om koordinering av stora etableringar i fordonsindustrins gröna omställning (KN2023/03276), bekräftar behovet av en permanent funktion för stärkt samordning och stöd i genomförandet.

Specifik och allmän rådgivning

Business Sweden ser mycket positivt på förslaget om en permanent rådgivningsfunktion och betonar vikten av långsiktighet för att ha en förmåga att hålla strukturer och erfarenheter.

Business Sweden tillstyrker förslaget att Business Sweden ges ansvar för den *specifika rådgivningen*. Business Sweden tillstyrker även förslaget om *allmän rådgivning*, med den ändringen att ansvaret för denna fördelas mellan Business Sweden och Tillväxtverket utifrån respektive organisations uppdrag och kompetens.

Business Sweden bör ansvara för de delar av den *allmänna rådgivningen* som rör investeringsfrämjande. Tillväxtverket bör ansvara för de delar som rör kommuners och regioners mottagande och samhällsomvandling.

Den *specifika rådgivningsfunktionen* inbegriper enligt utredningens förslag ett begränsat antal företagsetableringar och företagsexpansioner som bedöms vara av särskilt stor vikt för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning, eller situationer där staten själv är direkt orsak till investeringen och dess konsekvenser för berörda kommuner. Det bedöms enligt utredningen vara sådana satsningar som ställer särskilt stora krav på samordning och stöttning från flertalet aktörer nationellt, regionalt och kommunalt.

Inom ramen för det statliga investeringsfrämjande uppdraget arbetar Business Sweden operativt tillsammans med företag som utvärderar satsningar i Sverige. Detta sker i nära samverkan med relevanta aktörer kommunalt, regionalt och nationellt i dessa typer av beslutsprocesser tillsammans med beslutsfattare på internationella företag.

I större strategiska etableringar och expansioner där Sverige utvärderas i internationell konkurrens arbetar Business Sweden med metodiken *High Potential Investments* (HPI). Arbetet sker med ett litet urval företag och metodiken är uppbyggd för att i samverkan möjliggöra en satsning i Sverige. Arbetet är fokuserat på större och komplexa projekt med mycket stor betydelse för samhälle, jobb, investeringar, export och industriell konkurrensförmåga. I en utvärderande fas sker arbetet ofta med stora krav på sekretess, personella resurser, nära dialog med beslutsfattare, komplexa insatser med flertalet involverade aktörer och där Sverige utvärderas i internationell konkurrens.

Arbetet som bedrivs i Business Swedens investeringsfrämjande uppdrag inbegriper ofta samma företag som skulle kunna vara aktuella för den föreslagna *specifika rådgivningsfunktionen* vilket ses som värdefullt.

Business Sweden ser därför att den föreslagna *specifika rådgivningsfunktionen* skulle vara en naturlig förstärkning av det befintliga statliga investeringsfrämjande uppdraget som Business Sweden redan har med väl utarbetad organisation och struktur.

Tillväxtverket har redan i uppdrag att stärka kommuners och regioners beredskap vid stora etableringar, förvaltar Etableringsguiden och föreslås administrera incitamentspengen. Det stödjer förslaget att Tillväxtverket ansvarar för de delar av den *allmänna rådgivningen* som rör mottagande och samhällsomvandling.

Samverkan mellan Business Sweden och Tillväxtverket bör formaliseras om uppdragen fördelas på det sätt som Business Sweden föreslår. Kommuner och regioner ska få rätt stöd oavsett vilken organisation de kontaktar först. Det behöver även finnas tydliga rutiner för hänvisning och informationsdelning, med hänsyn till företagens krav på konfidentialitet.

Statlig samordning

Business Sweden leder arbetet inom samverkansmodellen Team Sweden Invest. Arbetet syftar till ökad samordning mellan myndigheter och andra organisationer som kan bidra till att lösa investeringshinder och underlätta i större strategiskt viktiga etableringar och expansioner.

Samordningen bygger inte på några formella åtaganden. Business Sweden kan därför mobilisera berörda myndigheter vid behov men det finns tydliga behov att ytterligare stärka den förmågan och därigenom mer effektivt stärka förutsättningarna att möjliggöra internationella företags etableringar och expansioner i Sverige.

Business Sweden föreslår därför, i enlighet med utredningens förslag, att det som del av ett uppdrag kring *specifik rådgivning* tydliggörs i regleringsbrev eller instruktioner till berörda statliga organisationer att dessa ska aktivt främja samverkan och insatser för möjliggörandet av de etableringar eller expansioner som inkluderas i det *specifika rådgivningsuppdraget*. Erfarenheter från arbetet med större etableringar och expansioner visar också på behovet av en nära samordning med Regeringskansliet.

Business Sweden betonar därför vikten av en nära involvering från Regeringskansliet i det *specifika rådgivningsuppdraget*.

Kriterier för specifik rådgivning

Business Sweden instämmer i att kriterierna ska tas fram i nära samråd med berörda aktörer.

Urvalet av företag som omfattas av en *specifik rådgivningsfunktion* bör bygga på en samlad bedömning av investeringens strategiska värde för Sverige och av behovet av samordnade offentliga insatser tillsammans med aspekter som jobb, investeringsvolym och export.

Det strategiska värdet kan exempelvis avse konkurrenskraft och teknikledarskap, innovation, motståndskraftiga värdekedjor och beredskap samt bidrag till den gröna omställningen. Den gröna omställningen är fortsatt ett centralt område, men bör inte ensam styra urvalet. Hänsyn bör även tas till vilka krav investeringen ställer i förhållande till kommunens förmåga.

Business Sweden betonar vikten av tydlig avgränsning gällande vilka typer av ärenden som skulle vara aktuella för den *specifika rådgivningsfunktionen* samt också avgränsning hur länge som engagemanget sträcker sig för enskilda företag.

Business Sweden betonar vikten av att berörda företag i etablerings- eller expansionsprocessen tydlig involveras i samordningen tillsammans med offentliga aktörer kommunalt, regionalt och nationellt.

Business Sweden föreslår en nära dialog i utformningen av den *specifika rådgivningsfunktionen*.

5.4.1 Kreditgarantimodellen skulle inte vara lämplig för ekonomisk riskavlastning

Business Sweden tar inte ställning till förslagens närmare utformning.

5.4.2 Incitamentspeng för kommuners åtgärder vid företagsetableringar och företagsexpansioner

Business Sweden tillstyrker förslaget. Incitamentspengen bör kunna användas för nödvändiga förberedelser innan företaget har fattat sitt slutliga investeringsbeslut, eftersom det ofta är i detta skede som konkurrensen med andra länder avgörs.

5.5–5.7 Bostadsbyggande, transportinfrastruktur och kompetensförsörjning

Business Sweden tar inte ställning till förslagens närmare utformning. Bostäder, transporter och kompetens är dock ofta avgörande för var företag väljer att investera.

Kunskaps- och teknikintensiva investeringar kräver också ett bra mottagande av internationell kompetens och stöd till medföljande familjer. Insatserna bör samordnas med övriga statliga insatser för att attrahera och behålla internationell kompetens.

6 Konsekvensbeskrivningar

Business Sweden anser att uppdraget inte bör finansieras genom omfördelning av befintliga medel för det investeringsfrämjande uppdraget utan med långsiktigt tillägg i finansieringen för den *specifika rådgivningsfunktionen*. En omfördelning av befintliga medel skulle minska förmågan att attrahera de investeringar som funktionen ska möjliggöra. Finansiering för den *specifika rådgivningsfunktionen* föreslås bedömas i nära dialog när uppdragets omfattning och kriterier har klarlagts.